

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-2-197
Karar Sayısı : 10-24/329-117
Karar Tarihi : 18.3.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : İbrahim AYDEMİR, Ayşe Özlem UZUN, Özgür Can ÖZBEK, Nimet ALACAPUNAR

C. BAŞVURUDA BULUNAN : - Avea İletişim Hizmetleri A.Ş.
Abdi İpekçi Cad. No:75 34367 Maçka/İstanbul

20 **D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN** : - Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.
Turkcell Plaza Meşrutiyet Cad. No:71 Tepebaşı
34430 İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin SIM kart, kontör kart, dijital kontör, aktivasyon ve diğer abonelik hizmetlerinin toptan ve perakende satışı pazarındaki hâkim durumunu kötüye kullanarak AVEA İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiası ve geçici tedbir talebi.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: AVEA İletişim Hizmetleri A.Ş. (Avea) tarafından gönderilen dilekçede şikâyet edilen hususlar esas olarak;

- 30
- Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. (Turkcell)'nin GSM hizmetleri pazarında elde ettiği yıllık gelir bazındaki payının %60,26, Avea'nın %19,42, Vodafone'un ise %20,32 olduğu, Turkcell'in, pazar payının % 50'nin üzerinde olması nedeniyle nitelikli hâkim durumda bulunduğu,
 - Rekabet Kurulu'nun Turkcell dağıtım sistemine bireysel muafiyet verilen kararında ve bu sisteme ilişkin diğer kararlarında GSM hizmetlerinin tüketiciye ulaşmasında en önemli kanal olan alt bayiler (Turkcell Satış Noktaları ve diğer alt bayiler) hakkında herhangi bir değerlendirmeye yer verilmemiş olduğu, bireysel muafiyet kararına konu olan dağıtım sisteminin, tüketicilere ulaşmada en etkin yol olan alt bayi kanalında GSM
- 40
- Tüketicilere ürünleri ulaştıran esas kanal olan ve dağıtım ağının kılcal damarları niteliğinde olan alt bayiler üzerinden gerçekleşen

- 50 aktivasyonların toplam Avea faturasız hat aktivasyon işlemleri içindeki oranının %60 ila %80 arasında olduğu, bu oranların alt bayilerin Avea dağıtım sistemindeki önemini ortaya koyduğu, bununla birlikte, Turkcell'in fiili münhasırlık uygulamaları nedeniyle alt bayilerin, Avea SIM kartlarını aktive etmekte ve Avea kontörlerinin satışını yapmakta zorlandıkları, Turkcell'in alt bayilere yönelik münhasırlık eylemleri olmasaydı, Avea'nın alt bayi kanalına daha çok penetrasyon sağlayıp abone sayısını ve satışlarını arttırabileceği, alt bayilerin sadece aktivasyon işlemleri bakımından değil, kontör satışı bakımından da hayati öneme sahip olduğu,
- 60 - Turkcell'in, kendi şebekesini koruyabilmek adına fiili uygulamalar yoluyla rakip operatörlere numarasını taşımak isteyen müşterilere numara taşımayı zorlaştırdığı,
- Şebeke etkilerinin pazardaki rekabet düzeyi üzerindeki olumsuz etkisinin dışında Turkcell'in alt bayiler düzeyindeki hukuka aykırı olarak fiili münhasırlık uygulamalarının, Avea'nın pazarlama ve satış çabalarının etkinliğini önemli ölçüde kısıtladığı ve bunun sonucu olarak tüketicilerin tercih serbestisinin kısıtlandığı, Avea için alt bayilerin esas itibarıyla pazar gücünü artırmak ve pazarda kalabilmek için elzem olduğu,
- Alt bayilerin numara taşımadaki öneminin çok büyük olduğu, Turkcell 'in alt bayiler üzerinde baskı kurarak onların çok markalı olmalarını ve dolayısıyla, numara taşıma imkânlarını ortadan kaldırdığı, Turkcell'in şebeke dışsallığının sadece rakipleri üzerinde değil tüketiciler üzerinde de olumsuz etkilere yol açtığı,
- Turkcell'in alt bayilere Avea kontörünü veya SIM kartını sattırmama yönünde baskı uyguladığı,
- 70 - Turkcell'in fiili münhasırlık yönündeki baskılarına maruz kalmaları nedeniyle "sadece Turkcell" veya "sadece diğer iki operatör" ürünlerini satmak seçimi arasında kalan alt bayilerin Turkcell'in pazar payının tabii bir sonucu olarak Turkcell'i seçmek durumunda kaldıkları,
- Avea ve diğer operatörün uğradığı zararların çok sayıda ve çok yüksek olduğu, alt bayi kanalına ulaşamayan operatörlerin;
- o Yeni abone edinmemekte,
 - o Kontör ve SIM kart satışı yapamamakta,
 - o "Cihaz + SIM + Tarife" türünden bağlama kampanyalarında etkisiz kalmakta,
- 80
- o Tabela münhasırlığı ve bulunabilirliklerinin düşmesi nedeniyle marka imajları zedelenmekte,
 - o Tüketicilere ulaşabilmek için normal şartlar altında gerekmeyecek olan satış çabalarına girişmekte ve
 - o Turkcell'in bu tür hukuka aykırı rekabetçi avantajlara sahip olması nedeniyle eşit şartlar altında rekabet edememelerinden kaynaklanan zararlara uğramakta oldukları,

- 90
- Turkcell'in dağıtım sisteminin münhasır bayilerden oluşan ikinci kademesinin, Turkcell'in kontrol ve yönlendirmeleri doğrultusunda, çok markalı olması gereken alt bayi kanalını münhasır hale getirmeye çalıştığı ve bunu gerçekleştirdiği, Turkcell'in doğrudan sözleşmesel ilişki içinde olmadığı alt bayi kanalına yönelik münhasırlık girişimlerinin, geçmiş tarihli bir Rekabet Kurulu kararına da konu olduğu¹, bu durumun da Turkcell'in uyguladığı toplam stratejinin bir parçası olarak düşünülebileceği,
 - Turkcell'in alt bayi kanalına yönelik fiili münhasırlık uygulamaları, ekonomik tehditleri, tabelaya müsaade etmeme, yazılı beyanlar olmaksızın sürekli şifahi uyarılarla fiili zorlama gibi eylemlere maruz kalan alt bayilerin yazılı beyanlarının söz konusu olduğu,
 - Turkcell'in Mavi Nokta TSN kampanyası kapsamında bayilerde aranan şartlardan birinin, diğer GSM işletmecilerinin de kontör kart satışını gerçekleştirmeleri olduğu ve böylece rakip işletmecilerin aboneleriyle doğrudan temas sağlandığı ve numara taşınabilirliği kapsamında bu abonelere Turkcell'in "*kampanya ve servis avantajları*" anlatıldığı, Mavi Noktalar'da rakip işletmecilerin kontör kartlarını satmalarına izin verilmekle birlikte bu işletmecilerin tabela ve görsellerine izin verilmediği,
 - Turkcell tarafından uygulanan bu tehdit ve fiili zorlamaların hiçbiri olmasa dahi, bireysel muafiyet verilen sistemin kendisinin dolaylı olarak münhasırlığı tetiklemekte olduğu,
 - 2008 yılında bireysel muafiyet tanınan münhasırlık temelli sistemin, çok markalı olması gereken alt bayi kanalını diğer GSM işletmecilerinin zararına olacak şekilde münhasır hale getirmesi sebebiyle gözden geçirilmesi gerektiği, Turkcell'in bu durumu tetikleyen ve hâkim durumun kötüye kullanılması anlamına gelen uygulamalarının ayrıca yaptırıma tabi tutulması gerektiği şeklinde sıralanmıştır.

110

Yukarıda sıralanan hususlara ilaveten, başvuru dilekçesinde yer verilen ihlallerin ciddiyeti ve Avea'nın bu eylemler neticesinde telafisi güç zararlara uğramakta olduğu ve bu sebeple 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinde öngörülen geçici tedbirler kapsamında Turkcell'in şikâyet dilekçesine konu eylemlerine son vermesi ve soruşturma sonuçlanıncaya kadar alt bayileri münhasır hale getirmeye yönelik her türlü ekonomik ve fiili tehditten veya görsel kimlik uygulamalarından kaçınması yönünde bir tedbir kararı alınması gerektiği belirtilmiş ve Turkcell hakkında geçici tedbir kararı alınması talep edilmiştir.

120

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 25.2.2010 tarih ve 1768 sayı ile giren şikâyet dilekçesi üzerine yapılan inceleme neticesinde hazırlanan 12.3.2010 tarih ve 2010-2-197/BN-10-İA sayılı Bilgi Notu, 15.3.2010 tarih ve REK.0.06.00.00-110/121 sayılı Başkanlık Önergisi ile 10-24 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

130

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. hakkında yürütülmekte olan soruşturma kapsamında, AVEA İletişim Hizmetleri A.Ş. tarafından yapılan şikâyet başvurusunda talep edilen geçici tedbir kararının verilmesine yer olmadığı sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

¹ 02.04.2008 tarih ve 08-27/306-97 sayılı Rekabet Kurulu kararı.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Avea'nın yukarıda yer verilen şikâyetlerinin, gerek içerik ve gerekse başvuruya konu teşebbüs bakımından 09-54/1289-M sayılı Rekabet Kurulu Kararı uyarınca açılan soruşturma kapsamı ile çok büyük ölçüde örtüştüğü görülmektedir. Bu nedenle, söz konusu başvuru, ilgili soruşturma kapsamında değerlendirilmektedir.

140 Öte yandan, Turkcell'in gerek soruşturmaya gerekse Avea'nın başvurusuna konu olan uygulamalarının ihlal niteliği taşıdığı yönünde kesin bir kanaate hâlihazırda ulaşılmış değildir. Ayrıca, Avea'nın iddia edilen uygulamalar neticesi telafisi mümkün olmayan hangi zarara uğratıldığına dair somut deliller de başvuru dilekçesinde yer almamaktadır. Bu sebeplerle, geçici tedbir kararı almaya gerek olmadığı sonucuna varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

150 Avea İletişim Hizmetleri A.Ş. tarafından yapılan başvuruda yer verilen iddiaların 11.11.2009 tarihli ve 09-54/1289-M sayılı Rekabet Kurulu kararı ile yürütülmekte olan soruşturma kapsamında değerlendirilmesine ve bu çerçevede Avea İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin şikâyetçi olarak kabul edilmesine, adı geçen teşebbüsün 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi çerçevesinde geçici tedbir kararı alınması yönündeki talebinin ise bu aşamada reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.